

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.I.20.276/2018/4.szám

A Szegedi Ítéltábla a dr. Tabi Mária Zsuzsanna ügyvéd által képviselt **felperes neve (címe)** szám alatti lakos felperesnek – a dr. Juhász István ügyvéd által képviselt **alperes neve (címe)** szám alatti lakos alperes ellen személyiségi jog megsértésének megállapítása és egyéb iránt indított perében a Gyulai Törvényszék 2018. március 7. napján kelt 14.P.20.337/2017/8. számú ítélete ellen a felperes részéről 9. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett rendelkezéseit **helybenhagyja.**

Kötelezi a felperest, 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 30.000,- (Harmincezer) Ft másodfokú eljárási költséget és az államnak – külön felhívásra – 80.000,- (Nyolcvanezer) Ft le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S

A felperes és a perben nem álló **(tanú 1)** 2017. augusztusában birtokvédelmi eljárást kezdeményezett az alperessel szemben, amely ... Megyei Jogú Város Jegyzője előtt .../2017. szám alatt volt folyamatban. Arra hivatkoztak, hogy őket és családjukat zavarja az alperes központi porszívója.

Az alperes 2017. augusztus 10-i, az ügyben benyújtott beadványában a felperes által előadottakra – egyebek mellett – az alábbi tartalmú nyilatkozatot tette:

„... A szembeszomszédunkat, egy idős hölgyet, aki sajátos módon a télen eltávozott közülünk, többször hangosan leszidta, mert a háza előtt nem elég sűrűn sepregetett. Az utcán nem lehetett falevél.

Az udvarát úgy locsolja, hogy az ablakunkon befolyik a víz, milyen lehet akkor a házunk hátulja? A növényeink gondozásában is „segít”, a neki nem tetsző részeket letöri és átdobálja.

Az együttélés szabályait ő hozza. Aki neki nem tetszik, az úgy járhat, mint az idős szomszédasszony. Isten nyugosztalja! Vagy mint egy vendégünk, aki a házukkal szemben a másik oldalon parkolt. Ráfogta, hogy az ő kerítése előtt álló autóját meghúzta. Szegényeket úgy kellett visszahívni, hogy bizonyítsák autójukkal az ártatlanságukat.

Mintha valami félelme lenne a többi embertől, mintha mindenki őt akarná bántani, neki akarna rosszat. Talán azért tart egy nagy kutyát bezárva, aki esténként szomorúan nyüszít, ugat, s kaparja a ketrece deszkáit. Mintha egyre csak fokozódna benne a gyűlölet és egyre erősebb módon fejezné ezt ki. Pl. ezzel a feljelentéssel...”

Mellékelte a peres felek szomszédságában élők által aláírt nyilatkozatot, melyben arról számoltak be, hogy a központi porszívó őket nem zavarja.

A hivatal az együtt érkezett beadványt és mellékletét egy dokumentumként kezelte és érkeztette. A beadvány tartalmát a birtokvédelmi eljárással érintettek kivül kizárólag az iktatást végző személy, a szignáló osztályvezető, az osztályvezető-helyettes, valamint az ügyintéző (**tanú 2**) ismerhette meg. Rajtuk kívül arról az alperes élettársa és a felperes házastársának munkatársa szerzett tudomást, utóbbinak a beadványt a felperes házastársa mutatta meg. A nyilatkozó szomszédok kizárólag nyilatkozatuk tartalmáról tudtak, a hivatalnak címzett levelet nem látták, annak tartalmát nem ismerték.

A felperes módosított keresetében kérte megállapítani, hogy az alperes a hivatalhoz intézett beadványának alábbi részeivel megsértette a becsülethez és jóhírnévhez fűződő személyiségi jogát: „Az együttélés szabályait ő hozza. Aki neki nem tetszik az úgy járhat mint az idős szomszédasszony. Isten nyugosztalja! Vagy mint egy vendégünk, aki a házukkal szemben a másik oldalon parkolt. Ráfogta, hogy az ő kerítése előtt álló autóját meghúzta. Szegényeket úgy kellett visszahívni, hogy bizonyítsák autójukkal az ártatlanságukat. Mintha valami félelme lenne a többi embertől, mintha mindenki őt akarná bántani, neki akarna rosszat. Talán ezért tart egy nagy kutyát bezárva, aki esténként szomorúan nyüszít, ugat és kaparja a ketrece deszkáit. Mintha egyre csak fokozódna benne a gyűlölet, és egyre erősebb módon fejezné ezt ki...”. Egyben erre tekintettel 1.000.000,- Ft sérelemdíj megfizetésére kérte kötelezni. Álláspontja szerint az alperes a személyére nézve súlyosan sértő, valótlan állításokat tett, amelyek házastársára és családjára nézve is sérelmesek, mivel házastársa óvodavezető-helyettesként dolgozó közalkalmazott, így az önkormányzattal is kapcsolatban áll hivatali feladataiból eredően. Az idős szomszédasszonyra utaló szövegrész pedig alkalmas azt a látszatot kelteni, mintha halálában a felperes magatartása is közrehatott volna, míg a kutyájára vonatkozó szövegrész olyan színben tünteti fel, mintha nem gondozná megfelelően az állatot. Ennek cáfolatára állatorvosi igazolást csatolt.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Azt nem tette vitássá, hogy a sérelmezett levél tőle származik, azonban hangsúlyozta, azt kizárólag védekezőképpen terjesztette elő az ellene indított birtokvédelmi eljárásban. Véleménye szerint a levélben foglaltak a felperes becsületét, jóhírnevét nem sértik, de ezen túlmenően sem érte immateriális hátrány, amely miatt sérelemdíjra lenne jogosult. Hangsúlyozta, a szomszédok a levél tartalmát nem ismerték, az zárt körben, kizárólag hivatali titoktartásra kötelezett személyek számára vált ismertté.

Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, az alperes megsértette a felperes becsülethez és jóhírnevéhez fűződő személyiségi jogát a ... Megyei Jogú Város Jegyzője előtt .../2017. ügyszám alatt iktatott beadványa alábbi részleteivel:

„...Aki neki nem tetszik, az úgy járhat, mint az idős szomszédasszony. Isten nyugosztalja!”

....Az együttélés szabályait ő hozza.... Talán azért tart egy nagy kutyát bezárva, aki esténként szomorúan nyüszít, ugat, és kaparja a ketrece deszkáit....”

Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Határozatának indokolásában rámutatott, az Alaptörvény értelmében mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, és jóhírnevét tiszteletben tartsák. A jóhírnév és becsület védelme alkotmányos alapjog, amelyet egyben a Ptk. 2:45. § (1) és (2) bekezdése személyiségi jogként külön is nevesít. A becsület megsértését jelenti különösen más személy társadalmi megítélésének hátrányos befolyására alkalmas, kifejezőmódjában indokolatlanul bántó véleménynyilvánítás, míg a jóhírnév megsértését jelenti különösen más személyre vonatkozó és e személyt sértő valótlan tényállítás vagy híresztelés vagy valós tény hamis színben történő feltüntetése. Az alperes beadványában foglaltakat részben tényállításnak, részben véleménynyilvánításnak minősítette. Megállapította, az ítéletének rendelkező

részében foglaltakon kívüli vélemények a felperes társadalmi megítélésének hátrányos befolyásolására nem alkalmasak, csupán a felperesről az alperesben kialakult képet jelenítik meg minden indokolatlanul bántó kifejezés nélkül, így nem adnak alapot az igényérvényesítésre. A tanúvallomások alapján arra a következtetésre jutott, hogy az alperes azon tényállítása, mely szerint a felperes hozza az együttélés szabályait, objektíve valótlan. Nem találta ugyanakkor a jóhírnév megsértését megalapozó tényállításnak a „ráfogta, hogy az ő kerítése előtt álló autóját meghúzta” kijelentést. Önmagában a „ráfogta” kifejezés ugyan erősebb jelentéstartalommal bír, a felek viszonyára is tekintettel azonban használata jogvédelmet nem alapol meg. A felperes kutyatartásával, a kutya viselkedésével kapcsolatos tényállítást a tanúvallomások nem támasztottak alá, az állatorvos igazolása pedig kifejezetten cáfolta azt. Az állatvédelemre vonatkozó társadalmi érzékenységre is figyelemmel a bíróság ezt a burkolt és valótlan tényállítást jóhírnevet sértőnek minősítette. A szomszédok tanúvallomása alapján rámutatott, ők kizárólag a központi porszívó használatára vonatkozó okiratról rendelkeznek ismeretekkel, a sérelmezett levélrészletet – **(tanú 1)** tanú kivételével, aki viszont a hivatali eljárásban fél volt – nem ismerték. A polgármesteri hivatalban dolgozókat titoktartási kötelezettség terheli, rajtuk kívül pedig nem kapott nyilvánosságot a hivatalnak címzett levél. Az alperes felróhatóság alóli kimentés körében előadott nyilatkozatát, mely szerint csupán a felperes személyiségét kívánta bemutatni, illetve védekezőképpen fogalmazott így, nem tudta elfogadni, az alperesi jogsértést viszont csekély súlyúnak ítélte. Ekörben hangsúlyosan értékelte, hogy a hivatali dolgozókon, a feleken kívül csak egy személy, a felperes házastársának munkatársnője ismerte meg a levél tartalmát, ez utóbbi azonban az alperes terhére nem róható. Erre figyelemmel, utalva az időközben kialakult bírói gyakorlatra, a sérelemdíj iránti igényt alaptalannak találta.

Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést annak részbeni megváltoztatása és az alperes sérelemdíj megfizetésére való kötelezése érdekében. Ismételten hangsúlyozta, az alperes beadványa a becsületét és a jóhírnevét súlyosan megsértette, mert olyan kijelentést tett, mintha köze lett volna a közvetlen szomszédságukban elhunyt idős asszony halálához és arra is utalt, hogy az **(utca neve)** lakói is úgy járhatnak, mint ő. A kutya tartásáról szóló kijelentések pedig arra utalnak, hogy méltatlan körülmények között tartja az állatot, gondozása nem megfelelő. Továbbra is fenntartotta, hogy ha a nyilatkozat külön beadványként érkezett volna az önkormányzathoz, akkor az külön érkeztetőbélyegzővel lett volna ellátva, illetve külön okiratként iktatva. Mivel azonban szorosan összetartozó iratként érkeztek, a sérelmezett beadvány tartalma nem lehetett ismeretlen az aláírók számára sem. Vitatta, hogy a jogsértés kisebb súlyú lett volna. Véleménye szerint az alperes rendkívül súlyos következményekkel járó kijelentéseket tett, amely a társadalom megbotrányozásával és a felperes hátrányos megítélésével jár. Kiemelte, ő és közvetlen környezete is köztisztelőnek örvend, munkájában elismert, soha semmilyen konfliktusa nem volt, kivéve ezt az esetet, amely lelkileg, fizikailag is igen megviselte.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet fellebbezéssel támadott részének helyes indokai szerinti helybenhagyására irányult. Utalt arra, hogy a fellebbezés új tény vagy hivatkozást nem tartalmaz a sérelemdíj megállapíthatóságának szempontjából, a felperes lényegében korábbi tényállításait, hivatkozásait ismétli meg. Ezzel szemben az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy híresztelés nem történt, véleménynyilvánítása nagy nyilvánosságot nem kapott.

A fellebbezés **alaptalan.**

Ahogy arra az elsőfokú bíróság is helyesen rámutatott, a perbeli jogvita eldöntésére – a jogsértés időpontjából adódóan – a 2013. évi V. törvény, azaz az új Ptk. rendelkezései az irányadók, amely a korábbi Ptk.-hoz hasonlóan általános jelleggel védi a személyiségi jogokat (Ptk. 2:42. § (1)

bekezdés), melyek közt – a 2:43. § d) pontjában – nevesíti a becsület és jóhírnév megsértését. A jóhírnév és a becsület védelme alkotmányos alapjog, a szólásszabadság megszorítását, külső korlátját jelenti, amit elismer az Emberi Jogok Európai Egyezményének 10. cikk (2) bekezdése is.

A véleménynyilvánítási szabadság határainak megvonásánál azonban különbséget kell tenni az értékítélet és a tényközlés között. Az értékítéletre, az egyén személyes véleményére a véleménynyilvánítási szabadság – mindössze a kifejezőmódjára vonatkozó korláttal – minden esetben kiterjed, nem ilyen tág azonban ez a tényállítások tekintetében (hasonlóan: BDT2011.2592. számú döntés, 36/1994. (VI. 24.) AB határozat). Míg a tényállításokkal szemben elvárás a valóságnak megfelelő közlés, amelynek hiánya a jóhírnévhez fűződő személyiségi jog sérelmét eredményezi, ha az hátrányos megítélés kiváltására alkalmas, addig a véleménynyilvánítással szemben – lévén az nem az objektív igazolható valóságra vonatkozik – ilyen elvárás nincs. Ezzel együtt az érintettel szemben megfogalmazott véleménynyilvánítás, értékelés, kritika is sértheti a becsületet vagy az emberi méltóságot, ha az kifejezőmódjában indokolatlanul bántó, lealázó (BH2012.240., BH2002.352., BDT2012.2740. számú döntések). Az ilyen jellegű jogviták eldöntésénél tehát az abban való állásfoglalást követően, hogy a kifogásolt közlések tényállítások vagy véleménynyilvánítások, vizsgálni kell, hogy – az elhatárolásnak megfelelő szempontrendszer szerint – személyiségi jogot sértenek-e. Ennek során azokat mindig teljes szöveggörnyezetükben, összefüggéseikben és nem abból kiragadva kell vizsgálni, ellenkező esetben ugyanis a szövegrész tartalmát illetően félreértelmezhető és fals eredményre juthatunk.

Az elsőfokú bíróság ez utóbbi szempont szerinti vizsgálatot nem végezte el, így állapította meg a jogsértés tényét, mivel azonban az alperes az elsőfokú ítélet ellen nem élt fellebbezéssel, a jogvita elbírálására irányadó 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 228. § (4) bekezdéséből következően a felülbírálat terjedelme a személyiségi jogsértés megállapítására nem terjedhetett ki. Az ítéletábla tehát – a fellebbezés korlátaira tekintettel – kizárólag a felperes sérelemdíj iránti igényének megalapozottságáról dönthetett, melynek kapcsán egyetért az elsőfokú bírósággal.

A személyiségi jog megsértésekor alkalmazható jogkövetkezményként vezeti be a Ptk. a sérelemdíjat (Ptk. 2:52. § (1) bekezdés) mint közvetett kompenzációt, illetve pénzbeli elégtételt jelentő magánjogi büntetést a nemvagyoni kártérítés intézménye helyett. Alapja, hogy a nemvagyoni sérelem vagyoniilag nem kifejezhető, ezért összegszerűen nem határozható meg, következésképpen nem is lehet kiegyenlíteni. Ellensúlyozása szükségképpen pénzben történik ugyan, de nem nevezhető kártérítésnek. A törvény a sérelemdíj mértékének megállapításához az eset össze körülményének vizsgálatát írja elő a bíróság számára. Mérlegelendő szempontok a jogsértés súlya, esetleges ismétlődő jellege, a felróhatóság foka, a jogsértésnek a sértettre és környezetre gyakorolt hatása. Önmagában a személyiségi jogsértés ténye ugyanakkor nem vonja maga után a sérelemdíj iránti kereseti kérelem megalapozottságát. Az objektív szankciók megítélése mellett is elutasíthatja a bíróság a sérelemdíj iránti keresetet, ha a sérelmet szenvedett felet nem érte olyan immateriális sérelem, amely a sérelemdíj megítélésére adna alapot. A Ptk. 2:52. § (1) bekezdés második fordulataának helyes értelmezése szerint ugyanis a sérelmet szenvedett fél „az őt ért nemvagyoni sérelemért” követelhet sérelemdíjat, azaz a nemvagyoni sérelem bekövetkezése a sérelemdíj megítélésének feltétele, eltérően a személyiségi jogsértés felróhatóságtól független szankciójánál használt feltételként rögzített kifejezéstől, ami a személyiségi jogsértés ténye (hasonlóan: BDT2018.3821., BDT2017.3657. számú döntések).

Az elsőfokú bíróság a Pp. 2:52. § (3) bekezdésében részletezett körülményeket az ügyre vonatkoztatva teljes körűen értékelte, okszerűen mérlegelte (Pp. 206. § (1) bekezdés) és helyes következtetéssel jutott arra az eredményre, hogy megalapozatlan a felperes sérelemdíj iránti igénye. Érveit ezért az ítéletábla megismételni nem kívánja. Az alperes felróhatóságának vizsgálata kapcsán azonban kiemeli, hogy a sérelmezett nyilatkozat az ellene kezdeményezett birtokvédelmi eljárásban

a rendeltetésszerű joggyakorlás keretei között, a védekezés szerves részeként lett előterjesztve. A bírói gyakorlat szerint pedig még az egyébként jogsértőnek minősíthető tényállítás is csak akkor lehet alkalmas az érintett igény mikénti megítélésének befolyásolására, ezzel a felperes jóhírnevének csorbítására, ha az a befogadók bizonyos köréhez eljut. A hatóság ebből a szempontból semleges közegnek tekintendő (hasonlóan: BDT2013.3009. számú döntés) már csak azért is, mert tagjait a hivatali titoktartás kötelezettsége terheli.

Megjegyzni ugyanakkor az ítélet tábla – bár ezt döntése során nem vette figyelembe – nem ért egyet az elsőfokú bíróság jogi álláspontjával annyiban, hogy az idős szomszédasszony halálára vonatkozó kijelentés személyiségi jogsértő. E szövegrészlet ugyanis a levél két bekezdéssel korábbi tartalmára utal vissza, amelyben az alperes azt fejt ki, hogy a szemben lakó idős hölgyet a felperes többször hangosan leszidta, mivel a háza előtt nem elég sűrűn sepregetett. Az „aki neki nem tetszik, az úgy járhat, mint az idős szomszédasszony.” szövegrészlet tehát nem azt a látszatot kelti, mintha a felperesnek köze lenne a halálához, hanem arra a szövegrészre utal vissza, amely a közöttük korábban lezajlott hangos konfliktust részletezi. E kijelentésével az alperes – tartalma szerint – csupán arra kívánt utalni, hogy a felperes nemcsak az alperessel keveredett szomszédjogi vitába, hanem a szemben lakó idős hölgygel is. Az alperesnek ez a kijelentése azonban személyiségi jogsértést nem alapoz meg, hiszen olyan véleménynyilvánítást tartalmaz, mely megfogalmazásában nem indokolatlanul sértő, bántó, ahogyan a kutyára vonatkozó, tényállításon alapuló feltételezése következtetése sem. Különösen igaz mindez azt figyelembe véve, hogy a beadvány egy birtokvitában került előterjesztésre, ahol általános tapasztalat szerint a szomszédok közti viszony elmérgesedett, felfokozott, többségében a logikai következtetések, vélemények gyakran rugaszkodnak el a tényalapoktól. Erre utal valójában **(tanú 2)** tanú vallomása is (7. számú jegyzőkönyv 1-2. oldal), aki több éve foglalkozik ügyintézőként szomszédjogi jogvitákkal. Elmondta, „számomra semmi meglepő nem volt a felek közötti eljárásban sem a beadványok tartalmát, sem azok hangvételét illetően. Ez megszokott az ilyen eljárásokban”.

A kifejtettekre tekintettel az ítélet tábla az elsőfokú ítélet nem fellebbezett részét nem érintette, megfellebbezett rendelkezéseit a Pp.253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A felperes fellebbezése kapcsán a pertárgyérték 1.000.000,- Ft (EBH.1999.94.) melyet alapulvéve az eredménytelenül fellebbező felperes köteles az alperes másodfokú eljárásbeli jogi képviselével felmerült költségét megtéríteni, amelyet az ítélet tábla a kifejtett tevékenységet is figyelembe véve a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése alapján határozott meg. Köteles továbbá az eljárás tárgyi illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket megfizetni az államnak külön felhívásra a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) és 15. § (1) bekezdése alapján.

Szeged, 2018. október 12.

Dr. Kiss Gabriella s.k.	Bálint Attila s.k.	Bánfalvi-Bottyán Csilla s.k.
a tanács elnöke	előadó bíró	táblabíró